

Lesson 8: Exercise Pages 109 - 116

Sanskrit to English

1. पूर्वस्मिन्^{7/1} काले केनचिद् द्विजेन यवैः पूर्णः शरावः प्राप्तः^{प्र-आप् PPP 1/1} ।
In a former time, a plate filled with barley was acquired by a twice-born.
2. यतः⁰ सः दरिद्रः अभवत् ततः⁰ इमं^{2/1} यवपूर्णं शरावं प्राप्य तस्य हृदये प्रभूतः संतोषः जातः^{जन् PPP 1/1} ।
Since he was poor, therefore having acquired this barley-filled plate, in his heart much joy was born.
3. अनन्तरं स्वग्रामं त्यक्त्वा चिरकालीनस्य मित्रस्य कुम्भकारस्य मण्डपिकां गत्वा तत्र रात्र्यां^{7/1} शय्यायां^{7/1} शयित्वा एवं अचिन्तयत् ।
Thereupon, having left his own village, having gone to the shed of a long time potter friend, having lay down there in a bed at night, he thought thus.
4. यदि अहं इमं यवपूर्णं शरावं विक्रीय कतिपयान् कपर्दकान् प्राप्नोमि^{प्र-आप् 5P pres I/1} तदा तैः कपर्दकैः अन्यान् घटान् क्रीत्वा विक्रीय अनेकधा वृद्धेन धनेन प्रभूतानि अन्यानि द्रव्यानि उपक्रीय अनेन प्रकारेण धनस्य संचयं उत्पाद्य चतस्रः^{2/+} पत्नीः^{2/+} परिणयामि ।
“If I, having sold this barley-filled plate, acquire some kapardakas, then, having bought other pots with those kapardakas, having sold (them), having bought many other things with wealth increased in many ways - by this method having caused the accumulation of wealth, I’ll marry four wives.
5. ततः तासु^{7/+} पत्नीषु^{7/+} अधिकरूपवत्यां^{7/1} अधिकं अनुरागं करोमि^{कृ 8P pres I/1} ।
Thereafter among those wives, I’ll bestow greater affection on the one having more beauty.
6. यदा यदा ताः^{1/+} अन्याः^{1/+} नार्यः^{1/+} ईर्ष्या^{3/1} द्वन्द्वं कुर्वन्ति^{कृ 8P pres III/+} तदा तदा अहं कोपेन आकुलः इत्थं अनेन लगुडेन ताः^{2/+} ताडयामि ।
Whenever the other women make quarrel due to jealousy, then agitated with anger, I’ll beat them with a club thus.”
7. इति उक्त्वा शय्यायाः उत्थाय तेन द्विजेन लगुडः क्षिप्तः ।
Having spoken thus, having arisen from the bed, a club was thrown by that twice-born.

8. अतः तेन लगुडेन तस्य यवपूर्णः शरावः चूर्णितः भाण्डानि च प्रभूतानि भग्नानि ।
Due to this his barley-filled plate was smashed by the club and many pots were broken.
-
9. एषां भाण्डानां भंगस्य शब्देन कुम्भकारेण आगम्य तद् दृष्ट्वा सः द्विजः तिरस्कृतः मण्डपिकायाः च बहिष्कृतः ।
Due to the sound of the breaking of these pots, having come, having seen this (situation) the twice-born was scolded and expelled from the shed by the potter.
-

English to Sanskrit

1. पूर्वस्मिन् काले केनचिद् द्विजेन दीर्घं कालं नगरे भिक्षित्वा यवैः पूर्णः शरावः प्राप्तः ।
-
2. अतिपापः धूर्तः नद्याः पार्श्वे मन्दिरस्य समीपे तं अपश्यत् ।
-
3. सः धूर्तः एवं अचिन्तयत् यदि इमं द्विजं अधिगम्य तं च अनेन लगुडेन ताडयित्वा यवपूर्णं शरावं प्राप्नोमि तदा यवान् पक्त्वा खादामि शरावं च विक्रीणामि ।
-
4. इति चिन्तयित्वा तस्यां रात्र्यां दरिद्रं ब्राह्मणं अधिगम्य धूर्तः लगुडेन मस्तके अताडयत् । ततः शरावः द्विजस्य हस्तात् भूम्यां पतित्वा चूर्णितः अभवत् ।
-
5. सर्वे यवाः सर्वत्र विक्रीर्णाः ।
-
6. अनन्तरं कतिपयाः नराः तस्य शरावस्य भंगस्य शब्देन आगम्य तं च द्विजं भूम्यां पतितं दृष्ट्वा तं पापं धूर्तं गृहीत्वा अतीव अताडयन् ।
-
7. तस्मिन्नन्तरे सः द्विजः धूर्तेन अतीव ताडितः अपि भूम्याः उत्थितः ।
-
8. एभिः नरैः कृपया आक्रान्तैः रक्तेन विलिप्तं तस्य मस्तकं दृष्ट्वा जलेन पूर्णं भाण्डं आनीय अस्य मन्दभागस्य द्विजस्य व्रणं प्रक्षाल्य तस्मै प्रभूताः कपर्दकाः दत्ताः ।
-